

GBB Nieuwsbrief 90 - september 2020 *Bekijk deze email in uw browser*

Voorwoord van het bestuur

Beste leden,

Als de versterking in dit tempo doorgaat, duurt het volgens het SodM 20 jaar voor iedereen aan beurt komt. Om deze periode echt te verkorten, zal het rijk er meer geld en meer capaciteit in moeten steken; de Nationaal Coördinator Groningen moet een sterker mandaat krijgen en er moeten onorthodoxe maatregelen – passend bij een crisisaanpak – worden genomen.

Het Rijk lijkt echter de voorkeur te geven aan een andere oplossing. Nu de gaskraan dicht gaat en – zo zeggen de deskundigen van het Rijk – het snel veiliger wordt, kun je de versterkingsopgave kleiner maken, afschalen, *downsizen*. Wat we veilig kunnen verklaren, hoeft immers niet meer te worden versterkt. Het Rijk neemt hierbij aan dat de seismiciteit in de komende jaren zal gaan dalen. Dit is echter gebaseerd op theoretische – voorspellende – modellen en niet op de op dit moment waargenomen seismiciteit.

Momenteel worden er gesprekken gevoerd tussen de ministeries van Binnenlandse Zaken en Economische Zaken en Klimaat en regiobestuurders over hoe dit afbouwproces vorm kan worden gegeven.

Er wordt aan meerdere maatregelen gedacht om deze nieuwe versnelling, maar dan de andere kant op, te realiseren. Zo zullen huizen die nog beoordeeld moet worden, met een 'lichtere' norm getoetst worden, waardoor veel van deze huizen niet of nauwelijks meer versterkt hoeven te worden.

Verder zal het Rijk mensen die het wachten op versterking beu zijn en verder willen met hun leven, stimuleren af te zien van de versterking, door ze een vergoeding aan te bieden. Ook wil het Rijk het beoordelen van huizen versimpelen: vergelijkbare huizen hoeft je niet allemaal afzonderlijk te beoordelen. Dat bespaart tijd en geld. Het Rijk begrijpt ook dat ze iets schuldig is aan de mensen die vijf jaar tevergeefs wachtten op versterking die niet meer zal komen. Men denkt na over een 'redelijk' compensatiebedrag.

Waar het Rijk moeite mee heeft, is de uitleg van dit nieuwe anti-versterkingsbeleid aan de bewoners. 'Groningers moeten niet het gevoel krijgen dat we hen laten vallen, in de steek laten'. Het is zoeken naar 'redelijke' compensatiebedragen.

De GBB vindt dat deze 'aflaatbrieven' van het Rijk niet eenzijdig door het Rijk bepaald mogen worden. Groningers moeten meebepalen wat redelijk is en welke keuzes aan bewoners worden voorgelegd. Het belangrijkste is dat Groningen straks achterblijft met een kwalitatief goed huizenbestand. Daar heeft Groningen recht op na alle geleden en nog komende schade. Kortom, kijk met een wat bredere bril naar de huizen en bepaal wat er nodig is om de huizen hier weer in hun kracht te zetten. En dat mag best wat kosten.

Jelle van der Knoop
voorzitter GBB

- Herstel- en versterkingsproces - ..TWEË STÉLPOSTJES IN OPGENOMEN, ZEGT U ?

Inhoud

Versterking: [Lees meer](#)

Schade: [Lees meer](#)

Mijnbouw: [Lees meer](#)

Column: [Lees meer](#)

Zojuist verschenen: [Lees meer](#)

GBB: [Lees meer](#)

Colofon: [Lees meer](#)

Versterking

Rapport SodM over voortgang 2019-2020

Kies voor een crisisaanpak gericht op veiligheid en met de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) als eindverantwoordelijke partij, anders duurt de versterkingsopgave nog 20 jaar.

Daarvoor waarschuwt het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) in haar voortgangsrapportage over de versterking in Groningen.

”Nu sturen NCG, gemeenten, provincie en Rijk de versterkingsopgave op basis van consensus. Dat past wel bij gebiedsontwikkeling, maar niet bij een veiligheidsoperatie.” Aldus het SodM.

”Het huidige tempo van de versterkingsopgave is onacceptabel omdat Groningers leven in een mogelijk onveilig huis. Het is ook onacceptabel omdat het wachten, de onzekerheid en de voortdurende bevingen bij een deel van de bewoners tot veel stress en gezondheidsklachten leidt. De roep om compensatie is terecht, deze kan en moet echter gescheiden worden van de

versterkingsopgave.”

Theodor Kockelkoren, inspecteur generaal SodM: “Een crisis-aanpak is noodzakelijk om de versterkingsoperatie rond 2025 afgerond te hebben en bewoners weer perspectief te geven. Een deel van de bewoners is bang om na jaren lang wachten op de overheid, met angst, stress en soms ziekte als gevolg, met lege handen achter te blijven. Bestuurders in de regio vragen hier terecht aandacht voor. De overheid heeft de plicht deze mensen tegemoet te komen. Compensatie echter mag niet ten koste gaan van de snelheid van de versterkingsopgave en moet in een apart traject gerealiseerd worden. De focus van de versterking moet terug op veiligheid.”

Hij voegt eraan toe dat in een crisisaanpak, gericht op het borgen van veiligheid, er maar één opdrachtgever past: de bewoner.

Zie hier het nieuwsbericht: <https://www.sodm.nl/actueel/nieuws/2020/09/02/hanteer-een-crisis-aanpak-gericht-op-veiligheid-in-de-versterking>

Zie hier het rapport: <https://www.sodm.nl/documenten/rapporten/2020/09/02/voortgang-van-de-versterkingsopgave-en-de-afbouw-van-de-gaswinning-19-20>

Voortgang versterkingsoperatie

Het dashboard van de NCG is inmiddels bijgewerkt tot en met 31 augustus 2020.

Zie: <https://www.nationaalcoordinatorgroningen.nl/over-ons/dashboard>

In de versterkingsoperatie zitten 26.272 adressen, daarvan zijn nu 1.197 versterkt.

Gegeven het waarschuwendende rapport van het SodM en de ervaringen van de Groningers kan het geen kwaad dat dashboard eens verder te onderzoeken.

Wat valt dan op?

De 1.197 versterkte panden zijn veelal panden die vóór half 2018, door de toenmalige NCG, Hans Alders, al in de steigers zijn gezet. Het betreft vooral panden uit de oude batches:

		omvang	versterkt
voor midden 2018	batch 1477, incl. Heft in eigen Hand/Eigen Initiatief	3.345	1.194
	batch 1588	1.588	
	batch 1581	1.554	1
na midden 2018	batch 3260	3.238	1
	P50 2018	1.129	1
	overige batches, P50, P90, typologie, praktijk aanpak etc.	15.418	
	totaal	26.272	1.197

Het is ook belangrijk te realiseren dat van de 1.197 versterkte adressen er maar liefst 977 van de woningcorporaties zijn!

Dan de vraag: Was de systeemommezwaai in 2018 succesvol?

Hans Alders werkte vanaf 2015 met een gebiedsgerichte aanpak. Van binnen naar buiten, meest onveilige panden eerst. Op 19 april 2018 heeft Eric Wiebes - na het besluit om de gaswinning vervroegd te gaan stoppen - deze aanpak “on hold” gezet en vervolgens het advies van de Mijnraad, 29 juni 2018, overgenomen. Dat hield in dat niet langer een gebiedsgerichte aanpak gebruikt werd, maar een risicogerichte aanpak. Alles moest anders. Eerdere afspraken werden niet langer nagekomen, Hans Alders stapte al op. De risicovolle panden moesten voortaan eerst. En daarbij werd de HRA van de NAM als heilige graal gebruikt om vast te stellen wat de meest risicovolle panden waren. Dat waren er nog geen 1.500 volgens de NAM. Bij bestudering bleek er aardig wat mis met deze lijst, want van een 2-onder-1-kap stond er soms maar 1 op de lijst, en zo verder en zo meer - inmiddels staan er 3.417 adressen in de versterkingsoperatie op de lijst met “verhoogd risicoprofiel”.

De systeemommezwaai was erop gericht deze panden met voorrang te versterken – immers 2019 en 2020 zouden seismisch de meest gevaarlijke jaren worden! Zijn deze adressen nu, 2 jaar en 3 maanden later, versterkt, dus veilig?

P50

Van de 3.417 adressen met verhoogd risicoprofiel (P50) zijn er nu welgeteld 229 versterkt.

Van die 3.417 adressen zaten er 2.083 in al lopende batches (batch 1477 vooral), daarvan zijn er 228 versterkt. Let dus op. Van de in juni 2018 geïntroduceerde adressen met “verhoogd profiel”, die nog niet in een batch zaten, en die dus de allerhoogste prioriteit hadden, in totaal waren dat er 1.334, is er precies 1 versterkt!

De realiteit is dat de versterkingsoperatie ontzettend lang heeft stilgelegen, en dat ook de versnellingsmaatregelen nauwelijks van de grond komen. Ter illustratie nog een voorbeeld waar ook het rapport van de SodM op ingaat.

Praktijkaanpak

Met de praktijkaanpak wil men tempo maken, door niet het hele intensieve proces van opname, engineering en beoordeling te doorlopen. In plaats daarvan komt een ervaren aannemer met een constructeur de woning bekijken, stelt maatregelen voor en voert die ook uit.

Het versnellingssteam plande in juli 2019 om pilots uit te voeren in september 2019, en dan per 1 januari 2020 de aanpak op te zetten, en per 1 april te starten op grote schaal. Men koos er echter voor eerst de aanpak goed door te denken. In het versnellingspakket van 23 januari 2020 was de planning aangepast, en zou men in het eerste kwartaal 2020 de pilots starten. Dat is ook niet gebeurd. Wel zijn er deze zomer 262 adressen geselecteerd (in 5 plaatsen, waaronder Stedum), en is inmiddels een planning opgesteld. Als alles meezit zijn, naar verluidt, de eerste 10 panden van de pilot in september bekeken.

Ordeel SodM: *“Hiermee heeft het bijna anderhalf jaar geduurd voordat de pilot van start kan gaan, hetgeen niet past bij een versnellingsmaatregel en de urgentie van de versterkingsoperatie.”*

Goed nieuws voor Opwierde en Zandplatenbuurt

Duidelijkheid, eindelijk duidelijkheid. Dat is tegenwoordig al goed nieuws!

Duidelijkheid was er voor het hart van Opwierde en voor de Zandplatenbuurt Zuid.

De bewoners van het vergeten hoekje van Opwierde – 337 woningen, onder meer aan de Wethouder Huismanlaan, de Secretaris Holscherlaan, de Wethouder Olthoflaan en de Opwierderweg – krijgen tegen alle verwachtingen in alsnog een nieuwbouwwoning. Daarmee worden ze toch niet achtergesteld bij Opwierde Zuid en Opwierde Noord.

Ook de bewoners van (toevallig ook) 337 woningen in de Zandplatenbuurt Zuid in Delfzijl krijgen alsnog de mogelijkheid te verhuizen naar een nieuwbouwwoning in Delfzijl. Daarmee krijgen ze dezelfde mogelijkheden als eerder Zandplatenbuurt Noord kreeg.

Bouwakkoord

Minister Kajsa Ollongren van BZK, Maxime Verhagen van Bouwend Nederland, en Peter Spijkerman, de directeur van de NCG hebben 2 september het Bouwakkoord ondertekend. Ook dat moet tot een versnelling van de versterkingsoperatie leiden.

Als onderdeel van het Bouwakkoord kan elke aannemer, klein of groot, zich aanmelden bij het bouwregister van de NCG, en zijn capaciteiten en specialiteiten opgeven. Bewoners krijgen hierdoor meer keuzevrijheid, volgens Peter Spijkerman “De eigenaar kan zelf een aannemer kiezen, kan optreden als opdrachtgever van de versterking, en zit in een vroeg stadium aan tafel met de aannemer om de versterkingsmaatregelen te bespreken.”

Ook dit Bouwakkoord wordt naar buiten toe als een versnelling van de versterkingsoperatie gepresenteerd. Het was echter in 2019 al in de versnellingsplannen opgenomen. Men heeft bijna een jaar gepraat om tot dit Bouwakkoord te komen.

Na afloop gaf Maxime Verhagen een interview aan TV Noord. Hij blikte daarin ook terug op de beving van Huizinge van 16 augustus 2012. Destijds was hij immers de minister van Economische Zaken.

(Het kabinet Rutte II, met minister Henk Kamp, trad kort erna aan, op 2 november 2012.)

Opvallend in het interview was deze uitspraak: “Het was de eerste keer dat er een aardbeving plaatsvond die zwaarder was dan 2.9 op de Schaal van Richter”.

Zie: <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/738920/Oud-minister-Verhagen-Groningen-had-deel-van-de-aardgasopbrengsten-moeten-krijgen>

Gebrek aan kennis of belangstelling? Of een selectief geheugen?

Uiteraard waren er al meerdere zwaardere bevingen geweest, met als meest bekende de 3.5 van Westeremden op 8 augustus 2006.

Schade

Waardedalingsregeling

Het IMG voert de waardedalingsregeling uit. Met de waardedalingsregeling krijgen woningeigenaren in het aardbevingsgebied een vergoeding voor de waardedaling van de woning over de periode

16-8-2012, de aardbeving van Huizinge, tot 1-1-2019.

In het volgende gebied is de waardedalingsregeling van toepassing.

Aanvragen

De regeling is opengesteld voor eigenaren in de gemeenten Loppersum en Appingedam per 1 september 2020. Per 1 november volgen Het Hogeland en Groningen, per 1 januari 2021 de andere gemeenten.

De regeling kent geen einddatum, men kan dus over een paar jaar nog steeds aanvragen.

Kanttekening

Het IMG kan de regeling in de toekomst gaan actualiseren. Dan wordt een meer actuele einddatum dan 1-1-2019 genomen om de waardedaling vast te stellen, en wordt vanaf dat moment voor nieuwe aanvragen die meer actuele einddatum gebruikt. Het IMG zal dit actualiseren echter nog niet doen in 2020 of 2021.

Aanvragen moet digitaal, via DigiD met sms-authenticatie.

Tip 1 Geen DigiD? Iemand anders machtigen kan op <https://machtigen.digid.nl/>

Tip 2 Let op in de aanvraagprocedure. Er wordt gevraagd om het percentage eigenaarschap. Bij gezamenlijk eigendom moet elk apart 50% aanvragen.

De 1^e september kende de website van het IMG nog enige kinderziektes. Per 7 september waren er al 4.000 aanvragen binnen. Uiteindelijk zullen rond de 120.000 woningeigenaren een aanvraag kunnen indienen.

Hoogte

De waardedalingsregeling is een generieke regeling. Dat betekent dat de hoogte met een model bepaald wordt, in dit geval het model van Atlas voor Gemeenten. In het model wordt gerekend met aardbevingen met een minimale grondsnelheid.

De hoogte van de uitkering is 2,72% (het zogenaamde imago-effect) plus 0,92% maal het aantal bevingen. En het zo berekende percentage wordt genomen over de WOZ-waarde van 1-1-2019

(voor kenners: het gaat om het percentage “onder het honderd”). Als de woning in de periode 16-8-2012 tot 1-1-2019 verkocht is gaat de berekening iets anders. De verkoper krijgt dan 2,72% plus 0,92% maal het aantal bevingen tijdens zijn of haar eigenaarschap, de koper alleen 0,92% maal het aantal bevingen tijdens zijn of haar eigenaarschap. En hier wordt het percentage berekend over de verkoopprijs. De uiteindelijke uitbetaling wordt in alle gevallen verhoogd met de wettelijke rente, 2%, vanaf 1-1-2019.

Vragen?

Tip 3 Het IMG geeft op haar website veel uitleg:

<https://www.schadedoormijnbouw.nl/waardedalingsregeling>

Daar staan ook rekenvoorbeelden.

Het IMG heeft ook inloopsprekuren georganiseerd.

In Loppersum, Ons Dorpshuis, op woensdag 9-13 en vrijdag 13-17 uur.

In Appingedam, ASVA, op woensdag 13-17 en donderdag 16-20 uur.

Besluit

Op de aanvraag neemt het IMG binnen 8 weken een besluit. Omdat het IMG een zelfstandig overheidsorgaan is, is tegen dit besluit bezwaar mogelijk. Wordt dit bezwaar niet naar wens afgehandeld dan is beroep mogelijk.

Finaal karakter

De waardedalingregeling heeft een finaal karakter. Dat betekent dat er bij toekomstige waardeverandering niet nogmaals een beroep op kan worden gedaan.

Er wordt vanuit gegaan dat de woningmarkt sinds 1-1-2019 redelijk gestabiliseerd is.

Kanttekening

Er is de mogelijkheid ingebouwd dat mochten er toch nog bijzondere ontwikkelingen op de woningmarkt komen, met een extra waardedaling, bijvoorbeeld door een toekomstige zware beving, de eerdere uitkeringen alsnog aangepast kunnen worden.

Scheuren

De waardedalingregeling gaat **alleen** over de waardedaling van de woning.

De regeling staat dus volledig los van fysieke schade aan het huis. Nieuwe scheuren kunnen gewoon gemeld worden bij het IMG.

Aansprakelijkheid NAM

Het IMG handelt met de waardedalingregeling de aansprakelijkheid van de NAM ‘publiek’ af. Dat betekent dat de eigenaren die al tot overeenstemming met de NAM zijn gekomen, bijvoorbeeld na verkoop via de waarderegeling van de NAM, er geen beroep op kunnen doen.

Tip 4 De GBB vindt dit onrechtvaardig, omdat mensen vaak gedwongen moesten verkopen, en daardoor een groot verlies hebben geleden, terwijl de waarderegeling van de NAM “zeer zuinig” was. De GBB onderzoekt mogelijkheden om in deze gevallen het verschil alsnog uitbetaald te kunnen krijgen. Hou de nieuwsbrief van de GBB in de gaten!

Ook degenen die als particulier, of gezamenlijk via de Stichting WAG, een civiele procedure hebben lopen tegen de NAM, kunnen er geen beroep op doen.

Voor degenen die meedoen met Stichting WAG loopt nu de zogenoemde schadestaatprocedure, waarin uiteindelijk de rechter de hoogte van de schade vaststelt. Deze procedure kan nog 1 of 2 jaar duren.

Tip 5 Doorgaan met de procedure van de WAG of stoppen en bij het IMG aanvragen?

De Stichting WAG heeft op haar website in Nieuwsbrief 26 de voor- en nadelen op een rij gezet, zie <https://www.stwag.gr/>. De nieuwsbrief staat rechtsboven.

Kanttekening

Het IMG baseert zich, ondanks talrijke kritische noten van vele kanten – waaronder Groninger Bodem Beweging, emeritus hoogleraar volkshuisvesting George de Kam en Stichting WAG – volledig op het model van Atlas voor Gemeenten. Ook NAM baseert zich daarop, terwijl de Stichting WAG het model van Invisor voorstaat. Het model van Invisor leidt op meerdere plaatsen tot een iets hogere uitkomst.

Het IMG heeft aangegeven dat mocht de rechter uiteindelijk van oordeel zijn dat Invisor een beter model is dan de eerdere uitkeringen waar nodig aangepast zullen worden.

Bedrijfspannen

De generieke waardedalingregeling is er nu alleen voor woningen. Voor bedrijfspannen wordt later een specifieke regeling ingericht.

Tip 6 Zit in de WOZ van 1-1-2019 ook overloop met een bedrijfspannd? Meld het bij het IMG. Ga zo nodig later in bezwaar.

Bijzondere situaties

Er kunnen allerlei oorzaken zijn waardoor de uitkomst van de waardedalingregeling niet overeenkomst met het werkelijk verlies dat aan de gaswinning is toe te schrijven. Ga dan zo nodig in bezwaar tegen het besluit. Ook kan het zijn dat de WOZ niet klopt.

Tip 7 Is de WOZ van 1-1-2019 verlaagd door de gemeente wegens schade? Meld het bij het IMG. Ga zo nodig later in bezwaar.

Tip 8 Is de WOZ van 1-1-2019 onbetrouwbaar omdat de woning in een sloop-nieuwbouw- of versterkingstraject zat? Meld het bij het IMG. Ga zo nodig later in bezwaar.

Tip 9 Is er geen WOZ meer, omdat het huis al gesloopt is? Meld het bij het IMG. Ga zo nodig later in bezwaar.

Assistentie nodig?

Tip 10 Er is altijd Stut-en-Steun, voor onafhankelijke en gratis ondersteuning.

<https://www.stutensteun.nl>, welkom@stutensteun.nl, 050-2112044

Schademeldingen, fysieke schade

Elke week komen er meer dan 1.000 schademeldingen bij het IMG binnen. Dat is meer dan het aantal meldingen dat wekelijks wordt afgehandeld. De werkvoorraad van het IMG blijft hierdoor verder oplopen, per 14 september zijn er 30.368 openstaande schademeldingen, waarvan ruim 7.000 ouder dan een half jaar. Zie: <https://www.schadedoormijnbouw.nl/dashboard>

Mijnbouw

Koopinstrument

De NCG heeft op 14 september een nieuwe ronde van het zogenaamde Koopinstrument opengesteld. Woningeigenaren met een huis in de kern van het gebied, die voldoen aan bepaalde voorwaarden, kunnen zich aanmelden voor het laten opkopen van hun woning.

Aanmelden is nog mogelijk tot 11 oktober via de website. Zie: <https://www.nationaalcoordinatorgroningen.nl/actueel/nieuws/2020/09/10/nieuwe-ronde-koopinstrument-start-op-14-september-2020>

Dit is de tweede aanvraagronde van 2020. De eerste liep van 9 maart tot en met 5 april.

In die ronde zijn 30 aanvragen gehonoreerd met het beschikbare budget van 10 miljoen euro.

Parlementaire enquête

In Tweede Kamer is de tijdelijke commissie samengesteld om voorstellen te doen voor de opzet van een parlementaire enquête voor de aardgaswinning in Groningen. Voorzitter is Tom van der Lee van Groen Links. Het is de bedoeling dat de onderzoekopzet en onderzoeksvragen rond zijn voor de Kamerverkiezingen van 17 maart 2021. De leden van de tijdelijke commissie worden gewoonlijk later ook de leden van de parlementaire enquêtecommissie, maar mogelijk keren na de verkiezingen niet alle leden terug in de Tweede Kamer. Dan wordt de betrokken partijen gevraagd een vervangend lid aan te wijzen.

Tweede Kamer, AO vaste kamercommissie

In het AO van 10 september gingen de leden van de vaste kamercommissie Economische Zaken en Klimaat vooral in op de bevindingen van het SodM en de Boudel op de Rieg van het Gasberaad. Iedereen sprak er zijn ongenoegen over uit dat de versterkingsoperatie niet opschiet. De voorbeelden uit Woltersum, Ten Post, Ten Boer, Appingedam etc. waren weer talrijk. Maar

zoals gewoonlijk herhaalde minister Kajsa Ollongren uittreuren dat ze dat ook vond dat het sneller moest, en dat ze heel erg haar best deed, zonder zich ook maar een moment te verantwoorden voor het falen van de hele operatie – wetende dat de coalitiepartijen achter haar blijven staan.

Ook kwam het onrecht van de waardedalingen aan de orde, waarop eerdere gebruikers van de waardedaling NAM geen beroep kunnen doen. Minister Eric Wiebes zegde daarover een brief toe. Verder werd in het kamerdebat duidelijk dat binnenkort de Wet versterking Groningen naar de Tweede Kamer zal komen. Eindelijk.

Vaststellingsbesluit 2020-2021

Minister Eric Wiebes heeft het definitieve Vaststellingsbesluit 2020-2021 genomen.

Bij normale temperaturen wordt in het gasjaar 2020-2021 (1 oktober 2020 – 1 oktober 2021) 8,1 miljard kuub gas gewonnen.

Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/09/21/gaskraan-groningen-verder-dicht>

De verlaging ten opzichte van het ontwerpbesluit (waar nog sprake was van 9,3) is mogelijk door een groter gebruik van de opslag Norg.

De clusters Bierum, Siddeburen en Eemskanaal worden na 1 oktober 2020 niet meer gebruikt. De minister geeft in de begeleide brief verder aan dat na het midden van 2022 het veld alleen nog een reservefunctie heeft – met een waakvlam van naar schatting 1,5 miljard kuub gas per jaar. Waarschijnlijk tot 2026, dan kan alles dicht.

Het vaststellingsbesluit wordt ter inzage gelegd op dezelfde plaatsen als waar het ontwerpbesluit ter inzage heeft gelegen, in de periode van 25 september 2020 tot en met 6 november 2020.

Alleen belanghebbenden die op het ontwerp een zienswijze heeft ingediend kunnen in die periode beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Column

Democratie is een uitdaging

Mooi dat er een startkapitaal is van waaruit weldoordachte investeringen kunnen worden gedaan voor een goede toekomst van ons Groningen en de Groningers: het Nationaal Programma Groningen (NPG) met een budget van 1,15 miljard euro. Met het Toukomst initiatief van het NPG is een goede stap gezet om bewoners van Groningen daadwerkelijk van onder op (*bottom-up*) te laten participeren in de besteding van dit compensatiebudget.

Het is nog geen 'totaalvisie voor Groningen 2050' die hard nodig blijft, maar wij Groningers krijgen binnen Toukomst in ieder geval individueel de ruimte om onze eigen ideeën te uiten (klein, groot, rijp en groen). De Toukomst organisatie verzamelt, bundelt en kijkt, of er in de door de burgers aangedragen ideeën, grote lijnen te ontdekken zijn. Aan die grote lijnen, zo staat geschreven, 'spiegelt' zich het veel grotere programmaplan van het NPG. Waarbij te hopen is dat met spiegelen wordt bedoeld 'er een voorbeeld aan nemen'. Dus is bottom-up gewaarborgd bij de besteding van de NPG gelden?

Toukomst noemt de ontdekte grote lijnen uit de honderden ideeën die bottom-up binnenkwamen 'Oproepen'. Natuurlijk zal het bestuur van het Nationaal Programma Groningen deze bottom-up verkozen ideeën uit Toukomst (8,7 % uit de totale NPG 'startkapitaal') honoreren en daar dus een 'go' voor gegeven. Toukomst heeft er immers ook voor gezorgd dat er een kloek en onafhankelijk burgerpanel is samengesteld. Zij doen de uiteindelijke voordracht aan het NPG bestuur voor de uit te voeren projecten. Kat in 't bakkie.

Toukomst is daarmee het visitekaartje om nationaal en wellicht ook internationaal te laten zien dat Groninger bestuurders in staat zijn om daadwerkelijk heel goed naar hun bewoners te luisteren en daarop te acteren. En wellicht pakken de gemeenten die profiteren van het NPG geld het ook zo aan dat in hun lokale programmaplannen de ideeën van de bewoners – wanneer daar draagvlak voor is onder de bevolking - maximaal worden meegenomen.

Wat echter nog steeds ontbreekt is die overall visie, gebaseerd op waarden, voor Groningen op de wat langere duur. De zeer zorgvuldig en dominant gepromote 'visie' voor Groningen, die veel wordt gedeeld, maar die daarmee nog geen 'gedeelde visie' is, is die van de provincie Groningen als (voortzetting van) dé energieprovincie van Nederland; nee, zelfs van geheel Europa... Een route naar een toekomst die door de door de Provinciale politici, in samenwerking met het Rijk en

de energiejongens, al lijkt geplaveid. Maar het is geen visie die voor en door de Groningers op een democratische wijze tot stand is gekomen. Het lijkt meer op een top-down plan de campagne; een soort *business case* die men niet moet verwarren met visie.

De toekomst van Groningen is te belangrijk om deze slechts vanuit het perspectief van een business case te benaderen. Hoewel het wel begrijpelijk is wanneer we bedenken dat we ons kikkerland maar al te graag kwalificeren als een bedrijf, als *BV Nederland*. Het gevaar is echter dat daarmee het werkelijk democratisch gehalte van beslissingen in het geding komt; een democratisch niveau dat uit zou moeten stijgen boven dat ene moment met dat rode potlood in het stemhokje. Want met het geven van onze stem geven wij als bevolking niet de macht uit handen, maar verwachten wij goed gerepresenteerd (vertegenwoordigd) te worden door politici. Dat een democratie, waarbij het volk de macht geeft – het volk soeverein is – haar eigen schaduwkanten kan creëren werd al voorspeld door de Franse staatsman, historicus en socioloog Alexis De Tocqueville (1805–1859). Deze Fransman waarschuwde al bij het ontstaan van de Europese democratieën, dat een democratie zou kunnen afzwenken naar een situatie waar (...) *bóven de geïndividualiseerde massa – dieslechts op zichzelf en voor zichzelf leeft- een ‘vaderachtig’ machtsapparaat troont, dat over het wel en wee waakt, dat alles overziet en alles regelt, maar dat de mensen in een staat van onmondigheid houdt. Dit machtsapparaat garandeert de burgers een veilig en welverzorgd bestaan, maar staat er op zelf uit te maken wat goed is voor hen.* (...).

Het is wellicht vanwege deze ondervonden paternalistische trekken van ‘vadertje staat’ dat er ook nadrukkelijke (tegen)geluiden uit de bevolking te horen zijn en er bottom-up bewegingen ontstaan die trachten om de soevereiniteit weer meer bij de bevolking te krijgen. Het zijn burgers die hun lot niet volledig in handen willen laten van de (top) van politieke partijen, of aan door de koning benoemde bestuurders - met in hun kielzog grote multinationals; partijen die top-down beslissen wat goed voor de burger is.

Politiek Groningen heeft nu de kans om niet aan De Tocqueville’s schaduwkant van de democratie te belanden en de participerende burger de hand te reiken. Zij heeft nu de gelegenheid om een voorbeeld te zijn voor vele andere regio’s in Nederland en daarbuiten en zich groots te profileren. De twee elkaar gedeeltelijk overlappende besturen (NPG en Provincie) zouden deze uitdaging – het samenbrengen van bottom op en top down - aan moeten willen gaan: Afstemming en samenwerking over de gehele linie van het NPG - dus naast Toukomst ook binnen de lokale (gemeentelijke) plannen en binnen het provincie brede thematische programma. Hoe krijgen deze bestuurders de gedeelde waarden en de gedeelde ideeën vanuit de bevolking op hun rechtvaardige plaats binnen hun uiteindelijke te nemen beslissingen én in de uitvoering daarvan?

In Groningen durven we het woord bijna niet meer te gebruiken... maar ‘vertrouwen’ is dan toch het sleutelwoord. Vertrouwen van overheden in de bottom-up te verkrijgen ideeën en *oproepen* die een gewenste toekomst van Groningen verbeelden. Maar ook een (hervonden) vertrouwen van de burgers in diegene die ons vertegenwoordigen, omdat zij zien dat burgerparticipatie er niet alleen maar met de mond wordt beleden (papier is ook zeer gewillig), maar dat er ook daadwerkelijk sprake is van participatie, van actieve zelfgekozen deelname, door geïnteresseerde, creatieve en met Groningen begane burgers. De toekomst van Groningen vraagt om een wederzijds ‘mandaat van vertrouwen’. Democratie is een uitdaging!

Derwin Schorren

Zojuist verschenen

Boudel op Rieg, Gasberaad

Het Gasberaad heeft een indrukwekkend overzichtswerk gemaakt, met per deelonderwerp (en er zijn heel veel deelonderwerpen) een beschrijving en een beoordeling van de stand van zaken. Er zijn weliswaar een paar lichtpuntjes, maar met het document wordt pijnlijk duidelijk hoe slecht het ervoor staat in Groningen. Er zijn enorm veel spelers in het veld, maar het ontbreekt aan centrale regie. Er is versnippering. *‘Een probleem van velen is het probleem van niemand’*, is een hoofdconclusie. Daarnaast staat niet de Groninger centraal, maar steeds zijn er procedures, processen, verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden die bepalend zijn. Het gaat te vaak om regels en regelingen en te weinig om mensen. Concrete daden blijven uit. Helderheid ontbreekt.

Het Gasberaad geeft ook aanbevelingen: Tien stappen naar herstel van Groningen. Het eerste exemplaar is door de secretaris van het Gasberaad, Susan Top, overhandigd aan minister Kajsa Ollongren.

Ziehier de Boudel op Rieg:

https://gasberaad.nl/wp-content/uploads/2020/08/digitaal-Barometer-Ede_Groninger-Gasberaad_aug2020.pdf

Schadevergoeding voor mijnbouwschade door bodemdaling en aardbevingen, Jan van Dunné

Prof. mr. J.M. van Dunné is emeritus-hoogleraar Privaatrecht. Hij heeft de afgelopen jaren meerdere artikelen over de situatie in Groningen gepubliceerd, en deze gebundeld in dit boek. Daarnaast is het aangevuld met een visie op de actuele ontwikkelingen, met name de waardedalingenregeling van het IMG.

Professor Jan van Dunné is een echte jurist, groot kenner van de Mijnbouwwet, die ook vaak als adviseur optreedt. De teksten zijn dan ook juridisch ingestoken, bijvoorbeeld met uitweidingen over de gevaarzettingsleer of de abstracte schadeberekening.

Maar hij schroomt bloemrijk en onomwonden taalgebruik niet, waardoor het – ondanks de soms moeilijke stof – bepaald aangenaam lezen is.

Aardgas, risico's en besluiten, Charles Vlek

Emeritus-hoogleraar omgevingspsychologie en besliskunde, Charles Vlek, heeft een zeer overzichtelijk boek gemaakt over de geschiedenis van de gaswinning en de besluitvorming erover.

Hij noemt het zelf een *'buitenparlementair onderzoek'*. Acht onderzoeksvragen beantwoordt hij. Zijn twee hoofdconclusies zijn

- a. 'Men' had de problemen kunnen zien aankomen, zeker vanaf 2000.
- b. 'Men' had een effectief veiligheidsbeleid eerder kunnen starten, zeker vanaf 2006.

De Deksel drager van Heteketel, Harm de Jonge, kinderboek (2019).

In 'De Deksel drager van Heteketel' heeft een mus een pauwenstaartje en een duikend een kievitskuifje. Er is meer onverklaarbaar op het vogeleiland Orniskoog. Sinds de aardbevingen daar is er veel veranderd, het is er nat en koud. De vogels die er wonen besluiten uiteindelijk naar Heteketel te vluchten, waar het heerlijk warm moet zijn. Te warm misschien, want op Heteketel blijken de bewoners langzaam te verkrumelen en zoekt iedereen verkoeling in vijvers

---

GBB

GBB krant (vooraankondiging)

De volgende GBB-krant, nummer 15, komt eraan! Naar verwachting zal de krant woensdag 28 oktober op de mat vallen bij 125.000 huishoudens in het gaswinningsgebied.

GBB Algemene Leden Vergadering (vooraankondiging)

Zoals eerder vermeld is de ALV uitgesteld wegens corona. Met de huidige toename van het aantal coronagevallen lijkt een fysieke vergadering ook nu minder wenselijk. We onderzoeken de mogelijkheid van een digitale ALV (met beeldbellen). Deze wordt mogelijk georganiseerd op dinsdagavond 6 oktober. Reserveer alvast deze datum!

De leden van de GBB ontvangen een persoonlijke uitnodiging.

GBB woordvoerder

Derwin Schorren nam enkele jaren geleden de woordvoerderstaak over van Dick Kleijer.

Na zeven jaar GBB genoot Derwin Schorren de afgelopen maanden van een welverdiende GBB (corona) sabbatical. De ingelaste pauze was geen licht genomen beslissing, want hoewel het bestuurswerk en woordvoerderschap plaats vindt op vrijwillige basis, is er al lang geen sprake meer van vrijblijvendheid. Alle bestuurders – maar ook alle actieve vrijwilligers bij de GBB – ervaren het werk voor de GBB als een morele verplichting; het gaat hier immers om de (acute) veiligheid en het welzijn van heel veel Groningers in onze provincie. De GBB komt op voor de

mensen die te lijden hebben onder de gaswinning en de afhandeling van de gevolgen daarvan.

Niettemin begrijpt het bestuur het argument van Derwin om te stoppen met het woordvoerderschap maar al te goed. Derwin Schorren: 'Jarelang continue 'aan staan' voor de media die alles 'nu meteen' willen, is naast regulier bestuurswerk, regulier werk op de Hanzehogeschool, een studie, (t)huis en gezin niet langer verantwoord. Het is erg fijn om de knop zo nu en dan even op 'uit' te kunnen zetten."

Derwin zal zijn taken als vice-voorzitter met passie blijven vervullen. Hij zal zich nu vooral gaan richten op de interne organisatie. Daarnaast zal hij het reilen en zeilen van het NPG intensief blijven volgen. Het woordvoerderschap wordt nu binnen het bestuur verdeeld op basis van onderwerp.

Korte verklarende lijst (bij deze nieuwsbrief), met de belangrijkste termen.

Wie doet wat?

	Betekenis	Waarvoor	Bijzonderheid
NAM	Nederlandse Aardolie Maatschappij	wint het gas	
NCG	Nationaal Coördinator Groningen	voor versterking	
HRA	Hazard en Risk Assessment	risicomodel dat de NAM elk jaar in maart draait	ongeschikt om iets over de veiligheid van het huis te zeggen
NPR	Nederlandse Praktijk Richtlijn	om te beoordelen of een huis aardbevingsbestendig is	een van de richtlijnen van het NEN-instituut; dit betreft de NPR 9998 voor de bouw
IMG	Instituut Mijnbouwschade Groningen	voor schade aan het huis en ook: vermogensschade, waardedaling huis en immateriële schade	vanaf 1 juli 2020
Stut-en-Steun		voor ondersteuning van de bewoner	gratis en onafhankelijk

Contact GBB *Mailcontact heeft de voorkeur.*

Het e-mailadres is: contact@groninger-bodem-beweging.nl

Leden kunnen ook telefonisch contact opnemen:

op maandag van 14:00 tot 16:00 uur, en

op dinsdag van 19.30 tot 21.30 uur

op telefoonnummer **06 2161 5080**.

Indien gewenst is het dan ook mogelijk om een afspraak te maken voor een

uitgebreider gesprek op het kantoor van de Groninger Bodem Beweging.

Het kantoor- en postadres is Stationslaan 8, 9919 AB Loppersum.

NB De pers kan bellen naar **06 1726 8247**.

*NB Voor individuele hulp en ondersteuning rond schade, versterking en regelingen
is er Stut-en-Steun,*

Spoorbaan 1, 9901 DD Appingedam, welkom@stutensteun.nl, 050 211 2044.

Copyright © Groninger Bodem Beweging, All rights reserved.

Geen nieuwsbrief meer ontvangen?

[uitschrijven](#)

This email was sent to gerhard@gerhardvisker.nl

[why did I get this?](#) [unsubscribe from this list](#) [update subscription preferences](#)

Groninger bodem beweging · Stationslaan 8 · Loppersum, Groningen 9919 AB · Netherlands